

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discursus VII. Ioseph venditur ab Ismaëlitis in Ægypto Putiphari Magistro
militum Pharaonis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

ferimus, vitam gratiæ, vitam gloriæ, vitam animæ æternam, summum aliquod *bonum* esse, quo per peccatum mortale privamur, fide certa credimus; intollerabile est, tunc non plorare: Flere mortem filii corporalem ut *Jacob*, nullus improbat, hoc enim docet natura, sed non deslere filii mortem æternam, quam *David* in *Ab-salone* filio suo tantopere deplorabat, hoc Christianum non est, sed Ethnicum & impium.

DISCURSUS VII

Ioseph venditur ab Ismaëlitis in Ægypto Putiphari Magistro militum Pharaonis.

Perseverante *Jacob*, inquit Scriptura, *in fletu Madianita vendiderunt Ioseph in Ægypto Putiphari eunuchis Pharaonis, magistro militum.*

Quod postea paulo clariùs explicat *cap. 39. Ioseph igitur, inquit, ductus est in Ægyptum, emitque eum Putiphari Eunuchus Pharaonis, princeps exercitus, vir Ægyptius, de manu Ismaelitarum, à quibus perductus erat.*

Tunc addit Scriptura: *Fuit Dominus cum eo, & erat in cunctis prospere agens, habitavitque in domo Domini sui.*

Mira res, cum in domo patris sui degeret *Ioseph*, non legitur Deus illi adfuisse, ne quidem tum, cum apud patrem fratres suos de crimine pessimo accusaret. Hinc patet quod miseriæ magis impetrent patrocinium Numinis, quam zelus & felicitas. *Ioseph* servituti suæ debet adscribere quod Dominus esset cum eo. Tantum abest ut quis miser esse recuset, ut hoc optandum sit vel maximè, quando quidem miseriæ & Deus uno nexu vinciantur.

Hoc præ cæteris hic notandum quod inter felicitatem & servitutem *Iosephi* nihil temporis intercesserit: Cum enim dixisset Scriptura, quod venditus esset in servum, statim subnectit: *Et erat in cunctis prospere agens*: Non poterat enim non esse felix, etiam in servitute, quando Dominus erat cum eo: Etiam inter vincula crescit felicitas, quando Deo in servitute servitur: ut enim quis maximè miser, maximè felix sit, sufficit Deum illi adesse? Plurimi tamen omnia curant, omnia colunt, uno Deo excepto, quasi vero ut felices esse possemus, oporteret à Deo abscedere. Ergone dubitabit aliquis an Deus felicitatem efformare possit inter miseras, qui tot præstantissimas gemmas, delicias hominum, producit inter medias tempestates & fluctus Oceani? F. Cla-

Deum se-
cum ha-
bere ma-
ximè fe-
licitas.

Clamat sponsa in Canticis cap. 2. *Iam hyems transit, imber abiit: Flores apparuerunt in terra nostra: Unde putas, o sponsa, tantam horti & agris obvenisse fertilitatem ut florent? respondet: Dilectus meus locutus est mihi; accessit ad me, locutus est animæ meæ, inde ista fertilitas, aerisque serenitas. Ibi ergo flores & ver in terra quæ prius erat obsita urticis & spinis, ubi Deus adest: omnes calamitates abscessere ubi ille propius accessit.*

Videtur etiam mihi hoc Deus voluisse significare quando apparuit *Moyss* in Rubo ardente quod cum *Moyse* de longe videret, dicebat: *Vadam & videbo visionem hanc magnam, quare non comburatur Rubus; accessit, & audivit vocem de Rubo clamantem: Ego sum Deus patris tui, Deus Abraham, Deus Isaac, & Deus Jacob: Deus erat in rubo, ideo ardebat, & non comburebatur. Quod si spinæ, quæ pabulum ignis sunt virent in mediis flammis præsentem Deo, quid nos poterit infestare, si Deus nobiscum est?*

Cum Apostoli navigarent, aberat *Christus*, ideo cymba fluctibus ferè hauriebatur præ turbine & tempestate: ubi adfuit, statim malacia subsecuta est: Nihil ita distat à rore ut ignis, & tamen Deus cum tres principes *Babylone* projecti essent in fornacem ardentem, vertit ignem in rorem, & felices esse ostendit, cum maxime miseri viderentur. Quid ergo mirum quod scriptura dicat, quod *Ioseph*, etiam in servitute sua, *esset in cunctis prospere agens*, quando statim addit, *fuit Dominus cum eo?* Quid potuit clarius dici quam quod miseriæ sint origo felicitatis, nec miseriæ sint reputandæ dum Deus adest? *Iob* sibi Deum adesse cognovit, quando ad extremam paupertatem redactus, clamabat: *Dominus abstulit: Ideo se feliciorem existimabat cum sederet in fimo, quam cum sederet in throno: In throno enim multa habebat quæ timeret, multa quæ animum turbarent; in fimo verò dicebat: O quam securus moriar in hoc nidulo meo. Numquam se feliciorem putabat Apostolus Paulus quam inter calamitates, alioquin quomodo poterat dicere se superabundare gaudio in omni tribulatione sua? quid plura? *Christus* ipse in persecutionibus felicitatem constituit, cum dixit: *Beati qui persecutionem patiuntur.**

Sed quod maxime mirum est, *Putiphar* ipse, cui serviebat *Ioseph*, quamvis gentilis, Deum felicitatis authorem in servo suo agnovit, dicit enim Scriptura: *Optime noverat Dominum esse cum eo. Ioseph postremus mancipiorum erat in amplissima ista domo, & Putiphar dux*

EXC-

exercitus erat; observabat tamen inter omnes suas curas atque negotia, non tantum rudi quodam modo acta adolescentis, sed etiam minima quæque scrutabatur; videbat *Iosepho* omnia prosperè succedere, & hanc ei felicitatem venire à Deo. Quis Ministrorum regis ita subditos suos aut quis parentum ita filios suos observat, novitque suos, ut postremum familiæ suæ servum *Putiphar*, ejus mores, Deique erga illum favorem penitus pervidebat? unde conjiciebat *Putiphar* felicitatem, qua in gerendis tractandisque negotiis utebatur *Ioseph*, à Deo esse; existimo hoc illum potissimum assecutum fuisse quod *Ioseph* palam suam erga Deum religionem profitebatur, & quamvis *exterum* ac mancipium, contrariam suo Domino fidem publicè non erubescibat, ex hac libertate, ac professione publica religionis, tantum abest ut dominum suum offenderet, ut etiam vel maximè gratiam ab eo iniret: Sic enim ait Scriptura: *Invenitque Ioseph gratiam coram Domino suo, & ministrabat ei, à quo prepositus omnibus gubernabat creditam sibi domum.*

Ecce, inde *Ioseph* evectus, unde deprimi debebat: Gratiam iniit adolescens apud herum gentilem per cultum Dei qui invisus erat *Egyptiis*: Adeo virtus hominem facit, etiam hostibus gratiosum & amabilem. Jam vide quam prudens fuerit *Putiphar* in amore & affectu. Prius pietatem servi prosperitatemque animadvertit, tum eum domui suæ præfecit, id non fecit, ex sola commendatione, aut propter preces aliorum: Ipsemet famulis suis invigilabat, ipse prohibitatem mancipii observabat, quâ probè perspectâ, non expectavit donec æconomus moreretur, sed statim illum promovit, quamvis *exterum*. Non promovit illum antequam merita ipsius viderat, hoc enim stultum fuisset ac temerarium, sed tunc illum præfectum constituit cum non ex auditis, sed ex propria observatione nosset majora in illo merita esse quam in aliis, & hoc rationabile erat ac justum.

Videamus porro quomodo *Ioseph* se gesserit jam promotus: *Gubernabat*, inquit Scriptura, *creditam sibi domum*. Non legitur sibi prospexisse, aut quidquam in rem suam ex administratione tantæ atque opulentæ familiæ derivasse, nullum expulisse ex conservis suis, nullum corrupisse, nullum sibi obstrinxisse, non superbiisse, non rapuisse, non seposuisse quidquam pro se, hoc unum agebat ut regeret creditam sibi domum: Ne quidem meminerat domini sui, sed domus solius; neque enim curabat adulationibus gratiam aucupari

Putipharis, sed hoc unum spectabat ut rectè, & justè domum ipsius gubernaret, non excedebat limites suos, non attingebat quod non erat Jurisdictionis ipsius. Rarum exemplum in præfectis, quorum plurimi ad se trahunt quod suum non est: ut enim torrentes facilius exundant quam flumina, sic inferiores præfecti, non raro potestatem suam latius conantur extendere quam Reges. Sequitur in Scriptura: *Benedixitque Dominus domus Egyptii propter Ioseph, & multiplicavit, tam in ædibus quam agris, cunctam ejus substantiam.* Tanti valet vel unica persona sancta in domo, ut Deus propter illam domui benedicat.

Tandem addit Scriptura: *Erat autem Ioseph pulchra facie, & decorus aspectu.* Hactenus nescieramus quæ esset species aut forma *Iosephi*. Prius describit *Moses* traditam *Iosepho* familiam, ejusque operâ opes & agros *Putipharis* multiplicatos, jam tandem in scenam ejus pulchritudo producitur: Puto hanc postremo loco positam, ne quis suspicaretur *Iosephum*, ob pulchritudinem à *Putiphare* supra cæteros evehctum, & miraremur in homine ethnico, quod sæpenumero non invenimus inter Christianos, apud quos is gratior est, & charior, qui venustior est, non is qui plus cæteris sapit, sed pulchritudine eminet. Felix *Putipharis* domus, in qua nihil de pulchritudine *Iosephi* cogitatum, nec mentio facta, nisi post administratam egregiè domum, prius enim solius virtutis ac religionis ratio habebatur. Quamvis enim pulchritudo corporis sit eximium naturæ donum quod oculos animosque hominum rapit, nihil tamen hominem magis contemptibilem facit quam quando caret virtute, & non accedit pulchritudo animæ: Tunc enim, inquit *Euripides* Philosophus, res infelix est, tunc facile inducit hominem ad impudicitiam; unde *Martialis* rectè scripsit ad suam amasiam: *Vellem, inquit, ut esses minus formosa, esses enim magis pudica; quod etiam alii Poætæ advertère, sic enim Ovidius: Lis est cum forma magna pudicitia: Sic Horatius: Rara est concordia formæ atque pudicitia: Imo sic & Propheta Ezechiel cap. 16. Habens fiduciam in pulchritudine tua fornicata es.* Nihil etiam est quod hominem magis superbum facit quam pulchritudo sine virtute: Hoc est quod ait *Ovidius: Fastus inest pulchris, sequiturque superbia formam:* Patet ex duobus præsertim exemplis scripturæ: Describit *Ezechiel cap. 28.* regem *Tyri: Elevatum est, inquit, cor tuum, & dixisti, Deus ego sum.* Unde hæc tanta arrogantia? ex pulchritudine, addit enim *Propheta: Elevatum est cor tuum in decore tuo.*

Lib.

Lib. 3. Reg. cap. 1. dicitur quod *Adonias* filius *David* eo arrogantiae processerit, ut vivente patre juberet se proclamari in regem, & diceret: *Ego regnabo*: Scriptura rationem subnectit: *erat autem*, inquit, *pulcher valde*: Ex pulchritudine ista, inquit *Lyrannus*, fuit elatus ad usurpandum sibi honorem regium.

Propterea *Plantus* pulchritudinem istam vocavit magnam miseriam, & inde concludit Poëta *Propertius*, apud infernos esse millia multa formosarum, quia pulchritudine sua seductæ in omnia vitia prouere, nullam virtutis curam habentes ut pulchritudinem animæ conjungerent pulchritudini corporis; nam ut ait *D. Chrysostomus*: Non in forma corporis, sed in moribus pulchritudo sita est. *Ioseph* habebat utrumque, non tamen spectavit Dominus ejus *Putiphar* pulchritudinem corporis ut illum ad summum familiæ suæ munus extolleret, sed solam pulchritudinem morum.

DISCVRSVS VIII.

Sollicitatur Ioseph à Domina sua ad adulterium.

Post multos itaque dies, inquit Scriptura, *injecit Domina sua oculos suos in Ioseph*, & ait: *Dormi mecum*.

Nescio quid hic primum admirer, an tempus quo femina ista *Iosephum* sollicitavit, an vero projectam istius feminæ petulantis impudentiam?

Tantum temporis intercesserat quo *Putiphar Iosephum* emerat, & inter hanc sollicitationem, ut prius *Ioseph* ædibus & agris substantiam Domini sui auxisset ac multiplicasset; ergo diuturnum, vel ut ait Scriptura *post multos dies*. Quoties toto illo tempore fuerat *Ioseph* spectatus à Domina, sine illa cogitatione flagitii quoties cum illo egerat innocenter, ipsiusque consuetudine usa sine lascivia, imo fortassis illius sanctimonia ad pias cogitationes excitata. Tandem post hæc omnia, *conjecit oculos suos*, inquit Scriptura, *in Ioseph*, & flagravit, jam enim aliis illum oculis aspiciebat quam prius, scilicet impudicis, impudicus autem oculus, ut ait *Augustinus*, impudici cordis est nuntius vel, ut alius quidam ait: *Oculi sunt in amore duces*. Unus oculorum jactus in *Bethsabeam* perdidit *Davidem*, semel vidisse mulierem *Dalilam*, perdidit *Sampsonem*. Hinc quidam nostri sæculi scriptor optimè dixit: oculus aperta janua est, & introitus